Obsah

Předmluva 15
Úvod 17

I. OBECNÁ ČÁST

Historie operační léčby zlomenin proximálního femuru 19
Radek Bartoška, Libor Luňáček, Martin Krbec

Souhrn 19
Počátky operační léčby zlomenin horního konce stehenní kosti 19
Vývoj osteosyntézy v období 1925–1950 20
Vývoj osteosyntézy v období 1950–1980 21
Novodobá historie osteosyntézy 21
Počátky vývoje kloubních náhrad kyčelního kloubu 22
Endoprotéza kyčelního kloubu po 2. světové válce 23
Moderní endoprotetika kyčelního kloubu 23
Závěr 24

Epidemiologie zlomenin proximálního femuru 27
Jiří Skála-Rosenbaum, Valér Džupa, Petr Waldauf

Souhrn 27
Úvod 27
Epidemiologická data souboru pacientů z let 1997–2016 28
Vývoj počtu zlomenin 28
Zastoupení jednotlivých typů zlomenin 28
Mobilita 30
Sociální zázemí, následná péče a exitus během hospitalizace 31
Jednoroční letalita 32
Terapie 34
Duplicitní zlomeniny proximálního femuru 35
Závěr 36

Klinická anatomie proximálního femuru 39
Václav Báča, David Kachlík

Souhrn 39
Anatomie a struktura kosti proximálního femuru 39
Vazivový aparát kyčelního kloubu 40
Svaly v oblasti proximálního femuru 41
Cévy v oblasti proximálního femuru 42
Nervy v oblasti proximálního femuru 44
Závěr 45

Biomechanika proximálního femuru 47
Zdeněk Horák, Václav Báča

Souhrn 47
Zatížení působící na proximální konec femuru 47
Stavba a vnitřní struktura proximálního femuru 48
Mechanismy vzniku zlomenin proximálního femuru 50
Biomechanika a operační léčba zlomenin proximálního femuru 50
Závěr 51

Diagnostika zlomenin proximálního femuru zobrazovacími metodami 53
Jana Chmelová, Valér Džupa

Souhrn 53
Klasická skiagrafie 53
Výpočetní tomografie 55
Magnetická rezonance 57
Ultrasonografie 58
Metody nukleární medicíny 59
Závěr 60

Klasifikace zlomenin proximálního femuru 61
Radek Bartoška, Jiří Skála-Rosenbaum

Souhrn 61
Úvod 61
Počátky klasifikačních systémů zlomenin proximálního femuru (1818–1938) 62
Klasifikace zlomenin proximálního femuru v období od roku 1945 63
AO klasifikace 68
CT klasifikace 69
Závěr 70

Předoperační příprava a anestezie 73
Michael Stern, Vladimír Nedvěd, Petr Waldauf

Souhrn 73
Úvod 73
Fyziologické změny ve stáří a význam pro anesteziologickou péči 74
Předoperační vyšetření a příprava 74
Hypertenze 74
Poruchy srdečního rytmu 75
Kardiologické vyšetření 75
Vyšetření respiračních funkcí 75
Léčba diabetu 76
Krevní obraz 76
Koagulační vyšetření 76
Iontogram 76
Chronická medikace 76
Přehled jednoznačných kontraindikací k operaci zlomeniny proximálního femuru 77
Volba mezi celkovou a místní anestezií 77
Celková anestezie 78
Místní anestezie 78
Závěr 79

Operační přístupy k proximálnímu femuru 81
Martin Krbec

Souhrn 81
Úvod 81
Přístupy ke kyčelnímu kloubu 81
Přední přístupy ke kyčelnímu kloubu 81
Anterolaterální přístup ke kyčelnímu kloubu ... 83
Laterální přístupy ke kyčelnímu kloubu 85
Posterolaterální přístupy ke kyčelnímu kloubu 86
Zadní přístupy ke kyčelnímu kloubu 87
Přístupy k proximální části femuru 88
Laterální přístup k proximální části femuru pod kyčelním kloubem 88
Méně invazivní přístupy ke kyčelnímu kloubu ... 89
Přístup pro zavedení skluzného šroubu (DHS) .. 89
Přístup pro zavedení nitrodřeňového hřebu femuru 90
Přístup pro zavedení podvlékané úhlově stabilní dlahy 90
Závěr 91

Standardní operační metody 93
Jiří Skála-Rosenbaum, Valér Džupa, Martin Krbec

Souhrn 93
Osteosyntéza krčku femuru třemi kanylovanými šrouby 93
Indikace 93
Operační technika 94
Technické poznámky 95
Osteosyntéza DHS 95
Indikace 95
Operační technika 96
Technické poznámky 97
Osteosyntéza nitrodřeňovým hřebem 98
Indikace 98
Operační technika 98
Technické poznámky 100
Náhrada kyčelního kloubu 100
Indikace 100
Operační technika 100
Technické poznámky 102
Závěr 103

Principy fixace v osteoporotické kosti 105
Jiří Skála-Rosenbaum, Martin Krbec, Valér Džupa

Souhrn 105
Úvod 105
Mechanismus selhání osteosyntézy při osteoporóze 106

Změny v osteoporotické kosti ... 107
Hojení osteoporotických zlomenin ... 108
Základní principy osteosyntézy osteoporotické kosti ... 108
Principy fixace náhrady kyčelního kloubu při osteoporóze ... 110
Závěr ... 111

II. SPECIÁLNÍ ČÁST

Zlomeniny hlavice femuru ... 113
Jiří Matějka, Jiří Skála-Rosenbaum, Martin Kloub

Souhrn ... 113
Úvod ... 113
Diagnostika ... 114
Klasifikace ... 114
Primární léčebná opatření ... 116
Indikace operační léčby ... 117
Operační technika, přístupy, výběr implantátu ... 117
Pooperační péče a rehabilitace ... 121
Komplikace ... 121
Závěr ... 122

Zlomeniny krčku femuru ... 123
Martin Kloub, Jiří Skála-Rosenbaum

Souhrn ... 123
Úvod ... 123
Klasifikace ... 124
Diagnostika ... 126
Primární léčebná opatření ... 127
Indikace operační léčby ... 127
Nedislokované zlomeniny ... 127
Dislokované zlomeniny ... 128
Bazicervikální zlomeniny ... 128
Timing operační léčby ... 128
Polytraumatizovaný pacient, sdružená poranění ... 128
Únavové zlomeniny krčku femuru ... 129
Plánování, výběr implantátu ... 132
Izolované spongiózní šrouby ... 132
Úhlově stabilní implantáty ... 133
Operační technika ... 134
Polohování pacienta ... 134
Repozice zlomeniny ... 135
Osteosyntéza ... 136
Pooperační péče a rehabilitace ... 136
Komplikace ... 137
Komplikace konzervativní léčby ... 137
Avaskulární nekróza hlavice femuru ... 137
Selhání osteosyntézy ... 138
Pseudoartróza ... 139
Zhojení v dislokaci ... 140
Závěr ... 142

Aloplastika u zlomenin proximálního femuru ... 145
Valér Džupa, Jiří Skála-Rosenbaum

Souhrn ... 145
Úvod ... 145
Faktory ovlivňující výběr léčebného postupu u zlomenin krčku femuru ... 145
Cervikokapitální versus totální endoprotéza ... 146
Cervikokapitální endoprotéza ... 147
Technické poznámky ... 148
Totální endoprotéza ... 148
Technické poznámky ... 149
Závěr ... 150

Pertrochanterické zlomeniny femuru ... 153
Jiří Skála-Rosenbaum, Pavel Douša

Souhrn ... 153
Úvod ... 153
Morfologie a klasifikace ... 154
Diagnostika ... 156
Indikace operační léčby ... 158
Plánování a výběr implantátu ... 158
Operační technika – technické poznámky ... 163
Pooperační péče a rehabilitace ... 169
Komplikace ... 169
Závěr ... 175

Intertrochanterické a subtrochanterické zlomeniny femuru ... 177
Pavel Douša, Jiří Skála-Rosenbaum

Souhrn ... 177
Úvod ... 177
Klasifikace ... 178
Diagnostika ... 179
Primární léčebná opatření a indikace operační léčby ... 180
Plánování a výběr implantátu ... 180
Operační technika – technické poznámky ... 183
Pooperační péče a rehabilitace ... 187
Nejčastější komplikace ... 187
Závěr ... 191

Ipsilaterální zlomeniny proximálního konce a diafýzy femuru 193
Pavel Douša, Jiří Skála-Rosenbaum, Valér Džupa

Souhrn 193
Úvod 193
Klasifikace 194
Diagnostika 194
Primární léčebná opatření a indikace operační léčby 195
Plánování a výběr implantátu 197
Operační technika – technické poznámky 201
Komplikace 202
Závěr 203

Ipsilaterální zlomeniny acetabula a proximálního femuru 205
Tomáš Pavelka, Valér Džupa

Souhrn 205
Úvod 205
Klasifikace 205
Diagnostika 206
Primární léčebná opatření 206
Indikace operační léčby 206
Plánování a výběr implantátu 206
Pooperační péče a rehabilitace 208
Komplikace 208
Závěr 208

Zlomeniny proximálního femuru v dětském věku 209
Petr Havránek, Tomáš Pešl

Souhrn 209
Úvod 209
Klasifikace 210
Diagnostika 211
Primární léčebná opatření 213
Indikace operační léčby 213
Plánování, výběr implantátu 214
Operační technika – technické poznámky 216
Pooperační péče a rehabilitace 217
Komplikace 217
Patologické zlomeniny proximálního femuru u dětí 218
Závěr 219

Coxa vara adolescentium – akutní skluz 221
Tomáš Pešl, Petr Havránek

Souhrn 221
Úvod 221
Klasifikace 222
Diagnostika 222
Primární léčebná opatření 223
Indikace operační léčby 223
Plánování a výběr implantátu 223
Operační technika – technické poznámky 224
Pooperační péče a rehabilitace 225
Komplikace 225
Závěr 226

Patologické zlomeniny proximálního femuru 229
Libor Luňáček, Jiří Skála-Rosenbaum

Souhrn 229
Úvod 229
Diagnostika 231
Predikce rizika patologických zlomenin 232
Léčba 232
Konzervativní léčba 232
Operační léčba 234
Plánování a výběr implantátu, operační technika 234
Patologické zlomeniny hlavice a krčku femuru 237
Patologické zlomeniny trochanterické a subtrochanterické oblasti 237
Pooperační péče a rehabilitace 243
Závěr 243

III. POOPERAČNÍ PÉČE

Pooperační ortogeriatrická péče a léčba bolesti 245
Vladimír Nedvěd, Michael Stern

Souhrn 245
Úvod 245
Ortogeriatrická péče 245
Základní principy ortogeriatrické péče 246
Léčba akutní bolesti u geriatrických pacientů 246
Bolest u geriatrických pacientů 246
Monitorace bolesti 247
Léčba bolesti u pacientů se zlomeninou proximálního femuru 248
Delirium 248
Rizikové faktory 248
Prevence deliria 249
Léčba deliria 250
Závěr 250

Rehabilitace po zlomeninách proximálního femuru ... 253
Jiří Kříž, Valér Džupa, Jiří Skála-Rosenbaum

Souhrn ... 253
Úvod ... 253
Fáze hospitalizace ... 253
Fáze následné péče ... 256
Další rehabilitační techniky ... 257
Modifikace rehabilitace postupů podle typu zlomeniny a operačního výkonu ... 257
Závěr ... 258

Prevence vzniku osteoporotických zlomenin ... 259
Petr Obruba, Jiří Skála-Rosenbaum

Souhrn ... 259
Etiologie zlomenin proximálního femuru u seniorů ... 259
Definice osteoporózy ... 261
Prevence osteoporózy ... 261
Mechanická prevence osteoporotických zlomenin ... 264
Závěr ... 264

IV. KOMPLIKACE

Přehled komplikací při léčbě zlomenin proximálního femuru ... 267
Valér Džupa, Jiří Skála-Rosenbaum, Martin Krbec

Souhrn ... 267
Úvod ... 267
Definice a příčiny ... 267
Komplikace celkové a lokální ... 268
Komplikace konzervativní a operační léčby ... 268
Komplikace vzniklé při primárním ošetření ... 268
Komplikace peroperační a pooperační ... 269
Závěr ... 270

Peroperační technické problémy a komplikace ... 271
Jiří Marvan, Valér Džupa, Jiří Skála-Rosenbaum

Souhrn ... 271
Úvod ... 271
Přehled faktorů ovlivňujících vznik peroperačních chyb a následných komplikací ... 271
Příprava pacienta na operačním sále ... 272
Repozice zlomeniny ... 273
Zavádění hřebu ... 277
Zavádění krčkových šroubů ... 278
Distální jištění ... 280
Zavádění skluzného šroubu a dlahy ... 281
Implantace náhrady kyčelního kloubu ... 281
Ostatní problémy ... 281
Závěr ... 282

Pooperační mechanické komplikace ... 283
Valér Džupa, Jiří Marvan, Jiří Skála-Rosenbaum

Souhrn ... 283
Úvod ... 283
Mechanické komplikace léčby zlomenin hlavice femuru ... 283
Mechanické komplikace léčby zlomenin krčku femuru ... 284
Mechanické komplikace léčby trochanterických zlomenin femuru ... 286
Závěr ... 290

Periprotetické a periimplantační zlomeniny proximálního femuru ... 293
Jiří Skála-Rosenbaum, Martin Krbec, Valér Džupa

Souhrn ... 293
Úvod ... 293
Periprotetické zlomeniny kolem dříku TEP kyčelního kloubu ... 293
Anamnéza, vyšetření ... 293
Rizikové faktory ... 294
Klasifikace ... 295
Operační léčba ... 295
Periimplantační zlomeniny po osteosyntéze zlomenin proximálního femuru ... 301
Anamnéza, vyšetření ... 301
Rizikové faktory ... 301
Klasifikace ... 302
Operační léčba ... 303
Závěr ... 304

Nejčastější interní komplikace u pacientů léčených pro zlomeninu proximálního femuru ... 307
Jiří Knot, Zuzana Moťovská

Souhrn ... 307
Perioperační infarkt myokardu ... 307
Úvod ... 307
Patofyziologie ... 307
Diagnostika ... 308
Riziková stratifikace ... 308
Farmakologické postupy snižující riziko perioperačního infarktu myokardu ... 309

Nefarmakologické postupy snižující riziko perioperačního infarktu myokardu 309
Doporučení pro praxi a zahájení terapie perioperačního infarktu myokardu 310
Pooperační tromboembolické komplikace 310
Úvod 310
Patofyziologie 310
Diagnostika 310
Riziková stratifikace 310
Prevence venózního tromboembolismu po velkých ortopedických operacích 311
Terapie tromboembolických komplikací 312
Závěr 312

Infekční komplikace operační léčby zlomenin proximálního femuru 315
David Jahoda, Jiří Skála-Rosenbaum, Ivana Jahodová

Souhrn 315
Úvod 315
Patogeneze 315
Klasifikace 316
Prevence 316
Diagnostika 318
Klinický obraz 319
Laboratorní známky infekce 319
Mikrobiologie a histopatologie 319
Zobrazovací metody 319
Léčba 320
Chirurgická léčba 320
Antibiotická léčba 323
Infekce kloubní náhrady 327
Závěr 327

Pozdní následky po léčbě zlomenin proximálního femuru 329
Martin Krbec, Valér Džupa, Jiří Skála-Rosenbaum

Souhrn 329
Úvod 329
Zhojení v nesprávném postavení (fractura male sanata) 330
Avaskulární kostní nekróza hlavice femuru 331
Heterotopické osifikace 334
Pakloub horního konce stehenní kosti 334
Pozdní periimplantační a periprotetické zlomeniny 336
Časná potraumatická artróza 337
Závěr 337

Souhrn 339
Summary 339
Zkratky 341
Rejstřík 345